

N:o 29.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, med förslag till
ändrad lydelse af 32 § 1 mom. i förordningen angående
fattigvården den 9 juni 1871; gifven Stockholms
slott den 8 mars 1889.

Med hänvisning till hvad bifogade utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden för denna dag innehåller, vill Kongl. Maj:t i näder inhemta Riksdagens yttrande öfver följande förslag till *förordning angående ändrad lydelse af 32 § 1 mom. i förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871.*

Härigenom förordnas, att 32 § 1 mom. i förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871 skall hafva följande ändrade lydelse:

Ersättning eller understöd af staten enligt 29, 30 och 31 §§ sökes af vederbörande fattigvårdsstyrelse hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande för hvarje år inom januari månads utgång det påföljande året; och åligger Kongl. Maj:ts befallningshafvande att granska de ansökningar, som inkommit, och före den 15 nästföljande mars dem jemte eget utlåtande till Kongl. Maj:t insända.

Har fattigvård enligt 1 § lemnats åt någon, som icke är svensk eller norsk medborgare, och åstundas härför ersättning af staten, skall fattigvårdsstyrelsen dessutom, med öfverlemnande af tillgängliga handlingar, helst i hufvudskrift, rörande den nödstälde person, födelseort och hemortsrätt jemte de öfriga upplysningar, hvilka genom förhör med honom eller annorledes kunna erhållas angående berörda omständigheter och den tid, som förflyttit, sedan han lemnade sitt hemland, inom en månad efter den dag, då fattigvården beviljades, hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande göra framställning om den ifrågavarande

personens hemsändande. Försittes nyssnämnda tid, skall rätt till ersättning för fattigvård, som lemnas derefter och intill dess framställningen göres, anses förfallen. I fall, der det icke enligt särskilda bestämmelser tillkommer Kongl. Maj:ts befallningshafvande att afgöra hemsändningsfrågan, skall densamma underställas Kongl. Maj:ts pröfning.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas, och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevägen.

O S C A R.

G. Wennerberg.

Utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 mars 1889.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern friherre BILDT,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve EHRENSVÄRD,
Statsråden: herr LOVÉN,
friherre von OTTER,
von KRUSENSTJERNA,
WENNERBERG,
friherre PALMSTIERNAN,
friherre von ESSEN,
ÖRBOM,
friherre ÅKERHIELM.

Departementschefen statsrådet Wennerberg anförde slutligen:

»Enligt de i Stockholm den 13 och i Köpenhamn den 26 juli 1888 utfärdade deklarationer mellan Sverige och Danmark angående ettdera rikets undersåtar, hvilka inom det andra riket komma i behof af fattigvård, har hvardera af de kontraherande parterna förbundit sig att lemna dem af den andra partens undersåtar, hvilka å dess område komma i behof af fattigvård, understöd efter samma grunder som till sina egna undersåtar, intill dess de blifvit till hemlandet öfversända, utan att den ena parten eger att af den andra utbekomma ersättning för lemnadt understöd eller kostnaderna vid hemsändandet. Vidare

har hvardera parten förbundit sig att med vissa, i deklarationerna särskilt omförmälda inskränkningar, på framställning af den andra parten mottaga sina undersåtar, med mindre de efter fylda tjuguett år haft hemvist på fri fot å sistnämnda partens område de sista tolf åren.

Genom nådig remiss den 17 augusti 1888 täcktes Eders Kongl. Maj:t anbefalla kammarräten att dels afgifva underdånigt utlåtande, huruvida med anledning af berörda öfverenskommelse särskilda bestämmelser erfordrades utöfver hvad gällande förordning angående fattigvården innehölle, dels ock i sådant fall inkomma med underdånigt förslag till dylika bestämmelser; i sammanhang hvarmed Eders Kongl. Maj:t behagade föreskrifva, att, innan förslaget afgåfves, Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län borde lemnas tillfalle att yttra sig i ämnet.

I det utlåtande, som Eders Kongl. Maj:ts bemälde befallningshafvande med anledning häraff den 8 oktober 1888 afgifvit, redogöres till en början för det förfaringssätt, som i Malmöhus län iakttagits vid behandling af dylika fattigvårdsärenden. Oftast, åtminstone under de senare åren, hade underhandling på diplomatisk väg ej egt rum, då fråga uppstått om öfversändande till Sverige af svensk undersåte, som i Danmark blifvit föremål för fattigvård, utan hade derom skett skrifvexling mellan den afdelning af Köpenhamns magistrat, under hvilken stadens fattigväsende lydde, eller vederbörande amtman och Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande. Sedan Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande mottagit skrifvelse i ämnet från vederbörande myndighet i Danmark, hvilken skrifvelse gemenligen tillika innefattat tillgänglig utredning angående den behöfvande personens hemortsförhållanden, hade Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande genom infordrande af vederbörande fattigvårdsstyrelsес förklaring och, om så ansetts nödigt, jemväl på annat sätt sökt inhemta alla de upplysningar, som ansetts erforderliga för bedömandet af understödstagarens hemortsrätt, hvarefter besked lemnats myndigheten i Danmark att, om understödstagaren icke förvärvvat försörjningsrätt derstädes, hinder ej förefunnits för hans sändande till Sverige. Derjemte hade myndigheten i Danmark fått anvisning om den svenska gränsort, hvarest understödstagaren med hänsyn till belägenheten af hans hemort lämpligast kunnat aflemnats, nemligen antingen Malmö eller någon af länets öfriga kuststäder. Sedan den nödstälde der mottagits, hade han i Malmö genom Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande och i öfriga städer af lokalpolisen antingen, om anledning dertill förefunnits, öfverlemnats till fattigvårdsstyrelsen i staden för erhållande af nödigt vård

eller, om kungörelsen den 9 juni 1871 varit tillämplig, fått af de genom samma kungörelse anvisade medel understöd för sin vidare fortkomst. I fall den översände alemnats till fattigvårdssstyrelsen i gränsstaden utan att der ega hemortsrätt, hade fattigvårdssstyrelsen sedermera fört talan mot annat fattigvårdssamhälle om ersättning för hvad som utgivits för den översände och om öfvertagande af hans försörjning. Likaledes hade det fattigvårdssamhälle, som Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande uti sitt besked till myndigheten i Danmark ansett den behöfvande tillhörta, enligt sakens natur varit oförhindradt att, derest sedermera annat samhälle befunnits vara den nödstäldes hemort, mot detta samhälle föra talan på sätt förut nämnts om fattigvårdssamhälle i gränsort.

Det syntes Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, att ifrågavarande internationella öfverenskommelse föranledde till iaktagande äfven för framtiden af det förfaringssätt, hvarför nu redogjorts, hvilket och torde befinnas vara öfverensstämmende med gällande förordning om fattigvården. Det kunde således ifrågasättas huruvida ytterligare bestämmelser, utöfver hvad redan funnes stadgadt, oundgängligen vore nödiga hvad anginge svenska undersåtar, som i Danmark blefve föremål för fattigvård. Emellertid syntes det lämpligast, att jemväl rörande behandlingen af dessa ärenden funnes bestämda föreskrifter, hvilka Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande ansett böra ega det innehåll, som redan angivits.

Beträffande åter danska undersåtar, som här i riket kommit i behof af fattigvård, hade ärenden rörande dem nästan alltid behandlats på diplomatisk väg. Sedan ett dylikt fattigvårdsbehof uppstått, hade den fattigvårdssstyrelse, som beviljat understödet, derom hos Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande gjort anmälan, en åtgärd, som fattigvårdssstyrelsen i Malmö genom nådigt bref den 12 juni 1873 fått sig särskildt ålagt att ofördöjligen efter det understödet lemnats vidtaga. Derefter hade Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande öfversändt handlingarna till ecklesiastikdepartementet, och hade, der hemsändande skulle ega rum, Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande fått nådig föreskrift att derom bestyra.

Hvad förordningen om fattigvården innehåller ansåg Eders Kongl. Maj:ts bemälde befallningshafvande icke innehålla tillfyllestgörande föreskrifter huru vid dylika fall skulle förfaras. Enär fattigvårdssamhälle, som lemnat understöd åt utländsk undersåte, egde rätt till godtgörelse derför af statsmedel, vore det af vigt, på det att statens medel härutinnan ej obehörigen anlitades, att öfversändandet till hemlandet af

den danske undersåten ju förr dess hellre egde rum. För den skull borde fattigvårdsstyrelsen vara pligtig att inom viss kort tid, t. ex. en månad, hos Eders Kongl. Maj:ts vederbörande befallningshafvande skriftligen göra anmälan om förhållandet, vid äfventyr att eljest förlora rätt till ersättning af statsmedel för understöd, som lemnades efter månadens förlopp till dess anmälan skedde. Denna anmälan borde vara åtföljd af hemortsuppgift angående den nödstälde, affattad enligt 4 punkten i kungörelsen den 21 augusti 1885, ävensom af tillgängliga intyg rörande hans person. Sedan ytterligare utredning, om sådan ansåges nödig, beträffande den nödstäldes hemort infördrats, borde handlingarna af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande befordras till vederbörande amt i Danmark. Efter det Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande erhållit underrättelse derom, att den nödstälde komme att i Danmark emottagas, torde Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande ega föreskrifva, att den nödstälde skulle, så snart sådant utan fara för hans helsotillstånd kunde ega rum, översändas till Danmark. Öfversändandet syntes böra ske genom föranstaltande af polischefen i stad och kronofogden på landet, hvilka myndigheter ock borde i enlighet med bestämmelserna uti ifrågavarande öfverenskommelse lemlna vederbörande myndighet i Danmark underrättelse i förväg om hemsändandet. Polischefen eller kronofogden borde ock förordna angående sättet för hemsändandet och huruvida den behöfvande skulle ledsagas till den danska gränsorten af någon polistjensteman eller annan lämplig person.

Kammarrätten, som, med öfverlemnande af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes i Malmöhus län berörda yttrande, den 12 sistlidne januari afgifvit eget utlåtande i ämnet, har dervid anfört, hurusom 1 § i förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871 visserligen vore så affattad, att ordalagen i densamma icke bestämdt angåfve, huruvida svenska fattigvårdssamhälles skyldighet att lemlna nödorftig fattigvård omfattade jemväl främmande lands undersåtar. Då emeller-tid i 29 § 3 mom. af nämnda förordning vore stadgadt att, om fattigvård enligt 1 § tilldelas den, som icke är svensk medborgare, vederbörande fattigvårdssamhälle erhåller godtgörelse af staten i den ordning, som uti förordningens 32 § bestämmes, och sålunda skyldighet för svenska fattigvårdssamhälle att tilldela behöfvande dansk under-såte understöd redan enligt gällande fattigvårdssförordning förefunnes, syntes särskild föreskrift derom i anledning af den mellan Sverige och Danmark afslutade fattigvårdskonventionen ej vara af behofvet påkallad. Deremot har kammarrätten ansett särskild bestämmelse er-

forderlig derom, att det åligger fattigvårdssamhället, som till dansk undersåte lemnat understöd, hvarför fattigvårdssamhället gör anspråk på ersättning af staten, att genom sin fattigvårdssstyrelse hos Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet göra framställning derom, att den danske undersåten må varda genom Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes försorg öfversänd till sitt hemland. Då det med hänsyn till statens ofvan omförmälda ersättningsskyldighet vore af vigt att förekomma obehörigt dröjsmål med en dylik framställning, syntes jemväl en viss tid böra stadgas, inom hvilken densamma skulle ega rum, vid äfventyr att, om samma tid försuttes, rätt till ersättning för fattigvård, som lemnats derefter och intill dess framställningen blifvit gjord, ansåges förfallen. Berörda tid syntes lämpligen kunna bestämmas till en månad från den dag, då fattigunderstöd till den främmande undersåten började utgå. Derjemte har kammarrätten ansett föreskrift böra meddelas derom, att ifrågavarande framställning skall vara åtföljd af tillgängliga handlingar rörande understödstagarens person och försörjningsort inom Danmark jemte de öfriga upplysningar, hvilka i nämnda afseende ävensom rörande den tid, som förflutit, sedan understödstagaren lemnade hemlandet, kunna genom förhör med honom eller annorledes erhållas.

Beträffande de åtgärder, som Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande efter emottagande af sådan framställning, hvarom ofvan förmälts, borde vidtaga i ändamål att den nödstälde danske undersåten måtte varda öfversänd till sitt hemland, liksom i fråga om det förfarande, hvilket borde iakttagas af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, sedan från dansk myndighet ingått framställning om mottagande här i riket af svensk undersåte, hvilken i Danmark kommit i åtnjutande af understöd, hafva några speciella föreskrifter utföver dem, som innefattas uti den ifrågavarande, mellan Sverige och Danmark afslutade öfverenskommelsen, ej af kammarrätten ansetts vara af nöden, helst genom de fall, hvilka hittills förekommit, då antingen utländsk undersåte blifvit försänd till sitt hemland eller svensk undersåte, som uppehållit sig i främmande land, blifvit öfversänd till Sverige, en viss praxis i ofvan angifna hänseenden redan syntes hafva utbildat sig.

Föreskrifter om skyldighet för fattigvårdssstyrelse, som önskar ersättning af statsmedel för fattigvård, tilldelad person, hvilken ej är svensk eller norsk medborgare, att skyndsamt derom göra anmälan hos Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, för att frågan huruvida understödstagaren bör hemsändas må kunna i god tid komma under ompröfning, hafva redan genom särskilda nådiga bref meddelats för

några städer, der det visat sig, att sådana främmande undersåtar oftare fallit fattigvården till last. Utom fattigvårdsstyrelsen i Malmö, som, på sätt Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län yttrat, fått en sådan skyldighet sig ålagd, hafva fattigvårdsstyrelserna i Sundsvall och Göteborg samt fattigvårds- och helsovårdsnämnderna i Stockholm genom nådiga bref den 30 juli 1886 och den 14 juni 1888 erhållit liknande förpligtelser. I mån af lifligare samfärdsel blifva dylika föreskrifter naturligtvis erforderliga äfven för andra orter. Sedan genom förenämnda, med Danmark träffade öfverenskommelse svenska staten iklädt sig särskilda förpligtelser med hänsyn till danska undersåtar, som i Sverige komma i behof af fattigvård, synes tiden mig nu vara inne att jemväl till öfriga fattigvårdsstyrelser inom riket utsträcka de skyldigheter, som i förevarande afseende, enligt hvad ofvan anförlts, blifvit ålagda fattigvårdsstyrelserna i Malmö, Sundsvall och Göteborg samt fattigvårds- och helsovårdsnämnderna i Stockholm. Detta torde lämpligen kunna ske genom att i 1 mom. af 32 § fattigvårdsförordningen införa ett stadgande hufvudsakligen af det innehåll kammarrätten föreslagit, dock så affattadt, att stadgandet kommer att, med undantag af norska undersåtar, beträffande hvilka särskilda bestämmelser äro meddelade, afse äfven andra utländningar än danskar. I nämnda moment af 32 § af fattigvårdsförordningen torde ock böra föreskrifvas, att i fall, der det icke enligt särskilda bestämmelser tillkommer Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande att afgöra frågan om främmande undersåtes hemsändande, frågan skall underställas Eders Kongl. Maj:ts pröfning. Enligt kungörelsen den 16 april 1861, i anledning af en mellan Sverige och Norge, å ena, samt Ryssland, å andra sidan, afslutad konvention för ömsesidigt återsändande af lösdrifvare, tiggare och förbrytare, samt nådiga cirkuläret den 28 maj 1886, angående behandlingen af utländningar, hvilka här i riket beträdas med lösdrifveri, hafva Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande bemyndigats att draga försorg om hemsändande af sådana främmande undersåtar, å hvilka berörda kungörelse och cirkulär äro tillämpliga. Genom en särskild kungörelse torde äfven böra uppdragas åt Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande att i de fall, der enligt förenämnda deklarationer mellan Sverige och Danmark framställning om dansk undersåtes mottagande i hemlandet ej behöfver göras på diplomatisk väg, vidtaga de åtgärder, som erfordras för den danske undersåtens hemsändande; och kunna i samma förfatning intagas sådana närmare föreskrifter i fråga om förfarandet vid översändande af ettdera rikets undersåtar till det andra riket, som Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län

ansett tjenliga. Med utfärdandet af denna kungörelse torde dock böra anstå, till dess Riksdagen yttrat sig öfver det ifrågasatta tillägget till 32 § 1 mom. fattigvårdsförordningen. Beslutes ett sådant tillägg, synes nådiga cirkuläret den 19 juli 1872, angående åtgärder i afseende å ryska undersåtar, som intagits å sjukhus eller andra välgörenhets-inrättningar i Sverige, hvilket cirkulär i tillämpningen visat sig medföra onödig omgång, kunna upphäfvas.

På grund af hvad sålunda blifvit anfört hemställer jag i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t täcktes inhemta Riksdagens yttrande öfver det förslag till förordning angående ändrad lydelse af 32 § 1 mom. i förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871, som i enlighet med hvad ofvan yttrats, blifvit inom ecklesiastikdepartementet uppgjordt.»

Sedan detta förslag blifvit af departementschefen uppläst,

täcktes Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan af statsrådets öfriga ledamöter, bifalla hvad departementschefen hemstält; och skulle nådigt proposition till Riksdagen aflåtas af innehåll bilagan B vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo
Edward Bäcklin.